20/12/2019

π. Γεώργιος Μεταλληνός: «Το λιοντάρι της Ορθοδοξίας»

/ Επικαιρότητα

“Μέ τό μικρό αὐτό κείμενο θά κάνω μιά μικρή ἀναφορά στόν μεγάλο διδάσκαλο, τόν στενό φίλο καί συνεργάτη, στό ταπεινό μέλος τῆς Ἐκκλησίας” αναφέρει μεταξύ άλλων και με συγκίνηση στο “αποχαιρετιστήριο” άρθρο του για μία μεγάλη εκκλησιαστική μορφή τον π. Γεώργιο Μεταλληνό, ο Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Ναυπάκτου κ. Ιερόθεος.

Αναλυτικότερα σημειώνει, “Τήν 19η Δεκεμβρίου 2019, κοιμήθηκε ἐν Κυρίῳ ὁ Πρωτοπρεσβύτερος π. Γεώρ-γιος Μεταλληνός καί προκάλεσε μεγάλη συγκίνηση στό ὀρθόδοξο πλήρωμα, ὅπου γῆς, διότι ὑπῆρξε ἕνας οἰκουμενικός διδάσκαλος.

Ὁ χαρακτηρισμός «τό λιοντάρι τῆς Ὀρθοδοξίας», πού ἔβαλα ὡς τίτλο στό κείμενο αὐτό, τοῦ ἐδόθη ἀπό τόν μακαριστό καθηγητή π. Ἰωάννη Ρωμανίδη. Τόν Ἰούνιο τοῦ 1995 βρισκόμουν μαζί μέ τόν π. Ἰωάννη Ρωμανίδη στό Βανκοῦβερ τοῦ Καναδᾶ, ὅπου κάναμε οἱ δυό μας γιά τρεῖς ἡμέρες σέ Ὀρθο-δόξους Κληρικούς καί μοναχούς ἕνα Σεμινάριο γιά τήν Ὀρθόδοξη Ἐκκλησία. Ἐκεῖ ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης διάβασε εἰς ἐπήκοον πάντων ἕνα κείμενο τοῦ π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ καί ἐκεῖ μοῦ εἶπε ὅτι

εἶναι «τό λιοντάρι τῆς Ὀρθοδοξίας». Καί αὐτό ἦταν συνάρτηση τοῦ ὅτι μαζί ἀγωνίζονταν στούς Θεολογικούς διαλόγους, στούς ὁποίους ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ἐκπροσωποῦσε τήν Ἐκκλησία τῆς Ἑλλάδος καί ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός τήν Ἐκκλησία τῆς Κύπρου.

«Λιοντάρι τῆς Ὀρθοδοξίας», λοιπόν, ὁ π. Γεώργιος Μεταλλη-νός. Καί νομίζω ὅτι θά χρειασθῆ πολύς χρόνος γιά νά κατανοηθῆ αὐτό καί θά γραφοῦν πολλά γιά νά φανῆ ἡ ἐκπληκτική του προσφορά στήν Ἐκκλησία, τήν ἐπιστήμη, τήν θεολογία, τόν ὀρθόδοξο λαό.

Ἦταν ἀγωνιστής καί διαλεκτικός• ὁμολογητής καί νουνεχής• θαρραλέος καί ταπεινός• ἀντιρρητικός καί θεραπευτής• ὥριμος στό μυαλό καί παιδί στήν καρδιά• λιοντάρι τῆς Ὀρθοδοξίας καί παρακλητικός• εἰλικρινής καί εὐγενής.

Μέ τό μικρό αὐτό κείμενο θά κάνω μιά μικρή ἀναφορά στόν μεγάλο διδάσκαλο, τόν στενό φίλο καί συνεργάτη, στό ταπεινό μέλος τῆς Ἐκκλησίας.

1. Ἡ «ἱερά συμμαχία»
Εἶχα τήν ἰδιαίτερη εὐλογία ἀπό τόν Θεό νά ἀνήκω σέ μιά «ἱερά συμμαχία», τήν ὁποία ἀποτελούσαμε ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης, ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός, ὁ Ἀθανάσιος Σακαρέλλος καί ὁ γράφων. Εἴχαμε κοινή βάση, τήν ἴδια ἀναφορά, ἀλλά ὁ καθένας μας εἶχε τήν ἰδιαιτερότητά του καί τά χαρίσματά του. Πάντως, συνομιλούσαμε συχνά, ἀνταλλάσ-σαμε ἀπόψεις, μᾶς ἔκαιγε ἡ μεγάλη ἀγάπη γιά τήν Ρωμηοσύνη μέ τήν οἰκουμενικότητά της, ὁ θεραπευτικός ρόλος τῆς Ἐκκλησίας καί τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας, μέ τήν κάθαρση, τόν φωτισμό καί τήν θέωση, μιλούσαμε γιά τήν φραγκολατινική θεολογία, γιά τόν οἰκουμενισμό καί μᾶς λυποῦσαν οἱ ἐπιδράσεις τῆς δυτικῆς καί ρωσικῆς θεολογίας στήν ὀρθόδοξη θεολο-γία.

Σέ αὐτήν τήν «ἱερά συμμαχία» συμμετεῖχα ἀπό τό τέλος τῆς δεκαετίας τοῦ 1980 καί τίς ἀρχές τῆς δεκαετίας τοῦ 1990, ὅταν ὑπηρετοῦσα ὡς Ἱεροκήρυξ καί Διευ-θυντής Νεότητος στήν Ἱερά Ἀρχιεπισκοπή Ἀθηνῶν. Καί αὐτή ἡ «ἱερά συμμαχία» δέν ἦταν μιά ὀργάνωση μέ τά ἰδιαίτερα γνωρίσματά της, ἀλλά μιά ἀδελφική φιλία μέ τίς ἴδιες θεολογικές ἀρχές καί τούς ἴδιους σκοπούς.

Θυμᾶμαι ἔντονα, μεταξύ τῶν ἄλλων, τό σεμινάριο τό ὁποῖο διοργανώθηκε τό 1997 πλησίον τῆς Ἀτλάντα καί στήν πολιτεία τοῦ Σιάτλ τῆς Ἀμερικῆς γιά τόν θεραπευτικό ρόλο τῆς ὀρθοδόξου θεολογίας. Ὁμιλούσαμε σέ κάθε πολιτεία τρεῖς ἡμέρες ἐναλλάξ, ὁ π. Ἰωάννης ὁ Ρωμανίδης μέ ὁμιλία πού ἀπέστειλε λόγῳ ἀσθενείας, ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός καί ἐγώ, καί μάλιστα σέ πολυπληθές ἀκροατήριο ὅλων τῶν ἐκκλησιαστικῶν δικαιοδοσιῶν.

Παλαίψαμε μαζί σέ πολλά μέτωπα, μέ σύμπνοια, ἀγάπη καί ἑνότητα.

Ὁ ἴδιος ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός στόν πρόλογο πού ἔγραψε γιά τό βιβλίο τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδη μέ τίτλο «Πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης Σ. Ρωμανίδης», ἔγραφε τό πῶς ὁ ἴδιος προσελκύσθηκε ἀπό τήν ρωμαλαία θεολογία του καί πῶς συνεργάζονταν μαζί του ἁρμονικότατα. Αὐτό τό κείμενο εἶναι σημαντικότατο, γιατί εἶναι μιά αὐθεντική αὐτοβιογραφία του καί δείχνει τό ὅλο ἔργο του. Παραθέτω ἕνα ἀπόσπασμα:

«Τόν ἀείμνηστο π. Ἰ. Ρωμανίδη γνώρισα πρῶτα μέσα ἀπό τά κείμενά του. Ἤμουν μεταπτυχιακός σπουδαστής στήν Κολωνία τῆς τότε Δ. Γερμανίας, ὅταν ἔπεσε στά χέρια μου, ὡς δῶρο τῆς Χάριτος τοῦ Θεοῦ, ἡ πολυγραφημένη Δογματική του, ὅπως τήν δίδασκε στό Πανεπιστήμιο τῆς Θεσσαλονίκης ἀπό τό 1970. Ἦταν τότε τό ἔτος 1973. Ἀπό τίς πρῶτες σελίδες τοῦ βιβλίου μπόρεσα νά ἀντιληφθῶ ὅτι ἦταν μιά Δογματική “ἄλλου εἴδους”, πέρα ἀπό τά σχολαστικά σκαριφήματα πού εἶχα ὑπόψη μου ὥς τότε, κυρίως στή Δύση (ἤμουν ἐκεῖ ἀπό τό 1969 καί τώρα βρισκόμουν πρός τό τέλος τῆς συντάξεως τῆς γερμανικῆς καί ἑλληνικῆς διατριβῆς μου). Ἡ ἀντίδρασή μου; Παραμέρισα ἀμέσως ὅλα τά γερμανικά –παπικά καί προτεσταντικά– ἐγχειρίδια καί συστηματικά θεολογικά ἔργα (ἀρκετά εἶχα καταγίνει σ’ αὐτά!) καί ἄρχισα ἀδηφάγα νά μελετῶ τήν ὄντως πατερική Δογματική τοῦ ἑλληνοαμερικανοῦ Κληρικοῦ-Καθηγητῆ-, τόν ὁποῖον δέν εἶχα ἀκόμη τήν εὐλογία νά γνωρίσω.

Μοῦ ἔκαμε ἐντύπωση ἀπ’ ἀρχῆς –καί αὐτό μέ ἔπειθε γιά τόν ὀρθόδοξο χαρακτήρα τοῦ ἔργου– ἡ διασύνδεση σ’ αὐτό Ἁγίας Γραφῆς καί Συνοδικοπατερικῆς διδασκαλίας, μέσα ἀπό τό πρίσμα ὅμως τῆς λατρείας μας καί τῆς ἱστορίας, μέσα στήν ὁποία καί γιά τήν ὁποία τελικά διαμορφώνεται ἐκκλησιαστικά τό δόγμα, ὡς μέθοδος καί δυνατότητα θεραπείας τοῦ ἀνθρώπου. Τότε ἔμαθα γιά πρώτη φορά ὅτι τό ἀπόλυτο κριτήριο ἀξιολογήσεως κάθε ἐκκλησιαστικῆς διδασκαλίας καί ποιμαντικῆς πρακτικῆς εἶναι τό τρίπτυχο: κάθαρση-φωτισμός-θέωση. Τότε κατανόησα γιά πρώτη φορά ὅτι τά δόγματα δέν εἶναι (ἀφηρημένες) ἀλήθειες πού ἀπεκάλυψε στόν κόσμο ὁ σαρκωθείς Θεός Λόγος, ἀλλά φανέρωση τῆς ἁγιοπνευματικῆς ἐμπειρίας τῶν Ἁγίων (Προφητῶν-Ἀποστόλων-Πατέρων) στή

σχέση τους μέ τόν Θεῖο Λόγο, ἄσαρκο στήν Παλαιά καί ἔνσαρκο στήν καινή Διαθήκη. Τότε, γιά πρώτη φορά, ἄκουσα ὅτι ὁ γνωστός ἀπό τήν Π.Δ. Θεός, πού ἀπεκαλύπτετο ὡς “ἄγγελος τοῦ Θεοῦ” (Μαλάκ Γιαχβέ) ἦδη στήν πρό τῆς σαρκώσεως ἐποχή καί ὁδηγοῦσε στήν θέωση τούς Δικαίους τῆς Π.Δ., ἦταν ὁ Γιαχβέ –ὄχι ὁ Θεός-Πατήρ τῆς Ἁγίας Τριάδος, ἀλλ’ ὁ ἄκτιστος καί συναιώνιος μέ τόν Πατέρα Λόγος, διότι τόν Πατέρα “οὐδείς ἑώρακε πώποτε” (Ἰω. 1, 18), ἀλλά καί οὔτε θά τόν γνωρίσουμε ποτέ. Ἰδίως ὅμως μέ σαγήνευσε, ὡς σπουδαστή τῆς ἱστορίας, ἡ ἱστορική εἰσαγωγή του στίς τρεῖς Οἰκουμενικές Συνόδους τοῦ Τριαδικοῦ δόγματος (Α’, Β’, καί Η’), μαθαίνοντας πράγματα πού δέν τά εἶχα διδαχθεῖ ποτέ, παρά τήν σοφία τῶν πανεπιστημιακῶν μου διδασκάλων.

Αὐτή τήν εἰσαγωγή τήν μελέτησα μιά-δυό, πολλές φορές καί τότε διεπίστωσα ὅτι ὁ ἄγνωστός μου π. Ρωμανίδης εἶχε γίνει ὁ οὐσιαστικότερος δάσκαλός μου στή δογματική θεολογία, ἀλλά καί στήν ἐκκλησιαστική ἱστορία, διότι μέσα ἀπό τίς γραμμές τοῦ βιβλίου του προσφέρονταν καί τά “κλειδιά” –ὅπως ἔλεγε συχνά ὁ ἴδιος– κατανοήσεως τῆς ἀλλοτριώσεως τῆς δυτικῆς –ἐκφραγκευμένης– Χριστιανοσύνης, κάτι πού συνειδητοποίησα περισσότερο μελετώντας, ἀμέσως μετά, τήν ἐπαναστατική (γιά τήν ἑλλαδική θεολόγηση) διδακτορική διατριβή του γιά τό “Προπατορικό ἁμάρτημα”. Τότε κατάλαβα ὅτι ἤμουν πιά μαθητής τοῦ ἐξ Ἀμερικῆς Καθηγητοῦ, πού δέν τόν εἶχα δεῖ ποτέ.

Ἔκτοτε τά ἔργα του –ὅλα– ἔγιναν μόνιμο ἐντρύφημά μου, ὥστε νά μπορῶ νά λέγομαι καί νά νοιώθω μαθητής του καί νά χαίρω ἰδιαίτερα, ὅταν “κατηγοροῦμαι” ὅτι φέρω αἰσθητά τήν ἐπίδρασή του. Ὅμως ἄλλοι, κάπως πρεσβύτεροι συνάδελφοί μου, θεωροῦν εὐεργετική τήν ἐπίδραση πού ἄσκησαν πάνω τους οἱ Ρῶσοι τῆς διασπορᾶς, ἐγώ θεωρῶ εὐεργεσία τοῦ Θεοῦ τήν ἐπίδραση πού ἄσκησε στή σκέψη μου ἡ θεολογία τοῦ π. Ἰωάννη, ὁ ὁποῖος μαζί μέ τόν διδάσκαλό του π. Γεώργιο Φλωρόφσκυ (1893-1979) ὑπῆρξαν οἱ μεγαλύτεροι ὀρθόδοξοι πατερικοί θεολόγοι τοῦ 20οῦ αἰῶνος, καί οἱ δύο κληρικοί τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου» (π. Γεωργίου Δ. Μεταλληνοῦ, «Πρωτοπρεσβύτερος Ἰωάννης Σ. Ρωμανίδης, ἐκδ. Ἁρμός, σελ. 9-11).

Αὐτός ὁ πρόλογος εἶναι μιά χαρακτηριστική αὐτοβιογραφία τοῦ π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ.

Σέ κάποιο σημεῖο τοῦ προλόγου αὐτοῦ ἀναφέρεται στήν συνεχῆ ἐπικοινωνία πού εἶχε ὁ ἴδιος μέ τόν π. Ἰωάννη Ρωμανίδη γιά ὅλα τά «θεολογικά καί ἐκκλησιαστικά» θέματα, ἀλλά καί «τά τρέχοντα κοινωνικά προβλήματα», καί συμπληρώνει:

«Τήν ἴδια σχέση εἶχε (ἐνν. ὁ π. Ἰ. Ρωμανίδης) καί μέ τόν Σεβ. Μητρο-πο-λίτη Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου κ. Ἱερόθεο (Βλάχο), πού τόν σεβόταν βαθιά καί

ἐκαυχᾶτο γιά τήν θεολογία του. Δέν ἤμεθα βέβαια οἱ μόνοι πού ἐτιμώμεθα μέ τήν φιλία του, ἀλλά μιλῶ γιά τίς δικές μου ἐμπειρίες κοντά του. Ἐπειδή, μάλιστα, κατεχόταν μόνιμα ἀπό ἀμφιβολία γιά τά (πολύ καλά κατά τά ἄλλα) ἑλληνικά του, δέν δίσταζε νά στέλνει μέ "φάξ" στόν ἅγιο Ναυπάκτου καί ἐμέ ὅ,τι ἔγραφε, γιά νά τό ἐλέγξουμε γλωσσικά, ἀλλά καί νά διατυπώσουμε τίς ἀπόψεις μας. Μέσα ἀπό αὐτή τή σχέση γινόταν κατανοητό πόσο ἄδικο εἶχαν οἱ ἐπικριτές του. Αὐτός ἐγνώριζε καλά ποιοί τόν πλησίαζαν ἀπό συμφέρον ἤ γιά νά ἀνακαλύψουν ἀρνητικά τυχόν σημεῖα καί νά μποροῦν νά τόν κατηγοροῦν. Ἐμεῖς, παραβλέποντας ὅ,τι ἀρνητικό, πού ὡς ἄνθρωπος ζώντας σέ σωρεία προβλημάτων καί συγκυριῶν μποροῦσε νά ἔχει, προσβλέπαμε μόνο στή θεολογία του καί τήν προσωπική σχέση του μαζί της. Θαυμάζαμε δέ τήν ἀσκητικότητα καί τήν διά Χριστόν σαλότητά του καί ὅλη τήν προσήλωσή του στήν πατερικότητα. Τούς γνωστούς καί συναδέλφους του ἄλλωστε, κληρικούς καί λαϊκούς, ἀξιολογοῦσε ἀνάλογα μέ τή στάση τους ἀπέναντι στήν πατερική παράδοση» (Ἔνθ. ἀνωτ. σελ. 13).

Ἐπιβεβαιώνω αὐτή τήν ἀναφορά τοῦ π. Γεωργίου Με-ταλ-ληνοῦ, καί μάλιστα προσθέτω ὅτι βρισκόμασταν μερικές φορές μαζί καί συζητούσαμε θέματα πού μᾶς ἀπασχολοῦσαν. Ἐπίσης, ὅταν ἔγινα Μητροπολίτης Ναυπάκτου καί Ἁγίου Βλασίου ὁ π. Ἰωάννης Ρωμανίδης ζήτησε νά τόν προσλάβω στήν δύναμη τῆς Μητροπόλεώς μου, χωρίς μισθό, ζητώντας ἀπολυτήριο ἀπό τόν τότε Ἀρχιεπίσκοπο Ἀμερικῆς Σπυρίδωνα, ὁ ὁποῖος τό χορήγησε.

Γι' αὐτό σέ ἀφιερώσεις βιβλίων του μέ ἀποκαλοῦσε «συναδελφόν», «ὁμόψυχον καί συναγωνιστήν διά τήν ρωμαΐϊκην παράδοσίν μας» κλπ. Μάλιστα δέ τόν πρῶτο τόμο τοῦ βιβλίου «Ἐμπειρική Δογματική τῆς Ὀρθοδόξου Καθολικῆς Ἐκκλησίας κατά τίς προφορικές παραδόσεις τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδη» τόν ἀφιέρωσα: «Στόν π. Γεώργιο Μεταλληνό καί στόν κ. Ἀθανάσιο Σακαρέλλο "συμμαθητάς" στήν διδασκαλία τοῦ π. Ἰωάννου Ρωμανίδη, τόν ὁποῖον ἀγάπησαν πολύ ὡς δάσκαλο τῆς ὀρθοδόξου παραδόσεως».

2. Στρατιώτης καί Στρατηγός

Ὅταν πληροφορήθηκα τήν κοίμηση τοῦ π. Γεωργίου Μεταλληνοῦ, θυμήθηκα ἕνα χωρίο τοῦ Κυρήνης Συνεσίου (±413) «οὐκ ἐπιλείψουσι τῷ Θεῷ στρατιῶται πρέποντες τῇ Ἐκκλησίᾳ», πού χρησιμοποιοῦσε ὁ π. Γεώργιος.

Συγκεκριμένα, τόν εἶχα παρακαλέσει πρίν ἀπό χρόνια, ἄν ἤθελε, νά προλογίση ἕνα βιβλίο μου μέ τίτλο «Ὀρθόδοξος καί δυτικός τρόπος ζωῆς», πού ἐκδόθηκε τό ἔτος 1992 καί ἐκεῖνος ἀνταποκρίθηκε μέ χαρά στό αἴτημά μου αὐτό, ὁπότε στόν πρόλογο ἐκεῖνο ἀναφέρθηκε στό χωρίο αὐτό πού προανέφερα. Νομίζω ὅτι αὐτό τό χωρίο ταιριάζει ἀπόλυτα στόν ἴδιο, ἦταν ἀληθινός στρατιώτης τοῦ Χριστοῦ στήν ἐποχή μας, μέ μιά ἰδιαίτερη προσθήκη ὅτι δέν ἀποδείχθηκε μόνον στρατιώτης

στήν Ἐκκλησία, ἀλλά καί Στρατηγός.

Δέν ὑπάρχει τομέας στόν ὁποῖο δέν διέπρεψε πρωταγωνιστικά. Βασικό ἔργο του ἦταν ἡ ἀκαδημαϊκή θεολογία πού δίδασκε στήν Θεολογική Σχολή τοῦ Πανεπιστημίου Ἀθηνῶν, ὅπου διέτρεξε ὅλες τίς βαθμίδες τῆς ἀκαδημαϊκῆς ἐξέλιξης, μέχρι τῆς θέσεως τοῦ Κοσμήτορα τῆς Θεολογικῆς Σχολῆς. Τόν ἀνέδειξε σέ αὐτόν τόν τομέα ἡ πολυχρόνια ἔρευνά του σέ ἱστορικά ἀρχεῖα, οἱ πάμπολλες δημοσιεύσεις του σέ ἱστορικά θέματα, κάτω ἀπό τό πρίσμα τῆς Ρωμηοσύνης καί τοῦ Νεοελληνισμοῦ.

Ὡς ἱστορικός ἦλθε σέ ἐπαφή καί μέ τήν θεολογία, ἀφοῦ συνέδεε, ἀκολουθώντας τόν π. Γεώργιο Φλωρόφσκυ καί τόν π. Ἰωάννη Ρωμανίδη, τήν ἱστορία μέ τήν θεολογία καί ἀντιστρόφως. Ἔτσι, ὡς ἱστορικός καί ὀρθόδοξος θεολόγος διεῖδε καθαρότατα τά ποικίλα θεολογικά ρεύματα καί τίς ποικίλες παραδόσεις πού εἰσῆλθαν στόν χῶρο τῆς Ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας καί μέ τήν δύναμη τῶν χαρισμάτων του, ὄχι μόνον ὁμολόγησε τήν ἀληθινή πίστη, ἀλλά καί ἀντέκρουσε ὅλες τίς ὀθνεῖες παραδόσεις μέ ἐπιχειρηματολογία καί στιβαρό λόγο.

Παράλληλα ὡς καθηγητής ἀνέλυσε διεξοδικότατα τήν θεολογία τῆς λατρείας, μέσα ἀπό τήν ἑνότητα τοῦ lex credendi καί lex orandi, δηλαδή τοῦ νόμου τῆς πίστεως καί τοῦ νόμου τῆς προσευχῆς. Τό ἐξαίρετο βιβλίο του μέ τίτλο «Ἡ θεολογική μαρτυρία τῆς ἐκκλησιαστικῆς λατρείας» εἶναι ἐκπληκτικό δεῖγμα αὐτοῦ τοῦ συνδυασμοῦ.

Παράλληλα ἦταν καί Κληρικός, καί ἐκαυχᾶτο γι’ αὐτό, λειτουργώντας, κηρύττοντας καί ἐξομολογώντας τούς Χριστιανούς μέ ἐξαιρετικό ζῆλο. Σέ αὐτό τόν βοηθοῦσε καί ἡ ἐκλεκτή πρεσβυτέρα του.

Ἔχοντας ὅλη αὐτή τήν θεολογική ἐπάρκεια, ἐμποτισμένος ἀπό τό ὀρθόδοξο πνεῦμα τῆς Ρωμηοσύνης μέ τήν οἰκουμενική διάστασή της, συνδέοντας στενά θεολογία καί ἱστορία, θεία Λειτουργία καί ἡσυχασμό, ἐκκλησιαστική ζωή καί κοινωνική ζωή ξεχύθηκε ὡς ὁρμητικός ποταμός σέ ὅλους τούς τομεῖς προσφορᾶς καί διακονίας, ἤτοι στήν λατρεία καί τόν ἄμβωνα, στά Συνέδρια καί τίς συνάξεις, στό ραδιόφωνο καί τίς τηλεοράσεις, στό ἐσωτερικό καί τό ἐξωτερικό, στούς θεολογικούς καί κοινωνικούς διαλόγους, στήν κοινωνία τῶν πολιτῶν καί τήν Βουλή τῶν πολιτικῶν, σέ ὅλους τούς χώρους θεολογικῆς προσφορᾶς.

Οἱ πάντες, ἐκκλησιαστικοί καί μή, θρησκευτικοί καί ἄθεοι, δημοσιογράφοι καί πολιτικοί, δεξιοί, κεντρῶοι καί ἀριστεροί, γνώριζαν, ἄκουγαν, ἔβλεπαν καί παρακολουθοῦσαν μέ σεβασμό καί ἐκτίμηση τόν σταθερό λόγο του, τόν συγκροτημένο μέ ἐπιχειρήματα, στολισμένο μέ ὡραία ἐκφορά καί διατυπωμένο μέ

τόν καλλιεπῆ ἕλληνα λόγο.

Στούς διαλόγους στούς ὁποίους συμμετεῖχε στήν τηλεόραση καθήλωνε τούς πάντες μέ τόν εἰλικρινῆ, εὐγενῆ, πηγαῖο καί τεκμηριωμένο λόγο του, τίς εὔστροφες ἀπαντήσεις, τόν αὐθορμητισμό του. Ὅπου κι ἄν βρέθηκε κόσμησε τόν χῶρο μέ τήν παρουσία του.

Ὅπως μοῦ εἶπε, πήγαινε σέ δύσκολες ἐκπομπές στήν τηλεόραση πάντοτε προσευχόμενος, λαμβάνοντας εὐλογία ἀπό τόν πνευματικό του πατέρα καί τόν Ἀρχιεπίσκοπο Σεραφείμ, καί μέ αὐτόν τόν τρόπο ἐκδήλωνε τό ἐκκλησιαστικό του φρόνημα.

Ἡ προσφορά του στήν Ἐκκλησία, τήν Θεολογική Σχολή καί τό Πανεπιστήμιο, στήν κοινωνία καί στά δρώμενα σέ αὐτήν ἦταν πολύ σημαντική καί θά χρειασθῆ πολύς καιρός γιά νά ἐκτιμηθῆ δεόντως.

3. Ταπεινό μέλος τῆς Ἐκκλησίας
Καί ἐνῶ τά χαρίσματά του ἦταν ἄφθονα καί ἡ προσφορά του μεγάλη, ἐκεῖνος παρέμεινε ταπεινό μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Καί τό κυριότερο, ἐπαινοῦσε καθ’ ὑπερβολή τούς ἄλλους πού ἀσχολοῦνταν μέ τά ἴδια θέματα μέ ἐκεῖνον.

Τόν διέκρινε σέ μεγάλο βαθμό τό ἀνεπίφθονο. Ἄν καί «ὁ φθόνος ἅπτεται καί τῶν τελείων», κατά τόν λόγο τῶν Πατέρων, ἐκεῖνος ἦταν τελείως ἀνεπίφθονος, δεῖγμα τῆς μεγαλωσύνης του. Δέν διακρινόταν γιά κανένα λεγόμενο «κόμπλεξ ἀνωτερότητος», ἀλλά ἀντίθετα χαιρόταν γιά τίς ἐπιτυχίες τῶν ἄλλων καί τούς ἐπαινοῦσε μέ τόν χειμαρρώδη λόγο του.

Κάθε φορά πού λάμβανα ἕνα βιβλίο του, θαύμαζα τήν ταπείνωσή του στίς ἀφιερώσεις πού μοῦ ἔκανε. Ἐπίσης, κάθε φορά πού τοῦ ἔστελνα ἕνα βιβλίο μου, μοῦ ἔγραφε μέ καρδιακό καί πληθωρικό τρόπο, ὥστε νά παρουσιάζῃ τόν ἑαυτό του καί ὡς μαθητή. Στό ἀρχεῖο μου ἔχω μιά σειρά ἀπό χειρόγραφες τέτοιες ἀφιερώσεις καί χειρόγραφες ἐπιστολές πού ἐπιβεβαιώνουν αὐτά πού σημείωσα. Θά μποροῦσα νά δημοσιεύσω ὅλα αὐτά τά χειρόγραφα κείμενα πού δείχνουν τήν μεγαλωσύνη του καί τό ἀνεπίφθονο τῆς προσωπικότητάς του, ἀλλά ἐνδέχεται νά παρεξηγηθῶ, ἐπειδή ἀναφέρονται σέ μένα. Ἴσως αὐτό τό κάνουν οἱ μεταγενέστεροι γιά νά φανῆ τό μεγάλο αὐτό χάρισμά του.

Ἐκεῖνο πού μποροῦσα νά γράψω ἐδῶ εἶναι δύο γεγονότα πού δείχνουν τό μεγαλεῖο του.

Τό πρῶτον, ὅτι ἐπειδή τοῦ ἔκαναν διάφοροι μιά παρατήρηση γιά κάποιον ὅρο πού συχνά διατύπωνε, μοῦ ἔστειλε γράμμα γιά νά μέ παρακαλέση νά τοῦ πῶ τήν ἄποψή

μου. Καί ὅταν μέ πολύ σεβασμό τοῦ εἶπα ὅτι ὁ ὅρος πού χρησιμοποιοῦσε θά μποροῦσε νά παρεξηγηθῆ καί εὐγενικά τοῦ πρότεινα νά τόν ἀντικαταστήση μέ κάποιον ἄλλο ὅρο, τό δέχθηκε ἀμέσως, μέ εὐχαρίστησε γι’ αὐτό καί ἔκτοτε δέν χρησιμοποιοῦσε τόν προηγούμενο θεολογικό ὅρο.

Τό δεύτερο γεγονός εἶναι ὅτι ὅταν ἡ σύζυγος τοῦ δημοσιογράφου Γιώργου Ἀλεξάνδρου, πού ἀπεβίωσε, τούς ὁποίους ἐκεῖνος ἐξομολογοῦσε, θέλησε νά ἐκδώση ἕνα βιβλίο του, στό ὁποῖο ἀποδείκνυε τήν γνησιότητα τῶν συγγραμμάτων τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, ἐκεῖνος τήν παρέπεμψε σέ μένα γιά νά τό προλογίσω, ὡς δῆθεν εἰδικότερος μέ τά Ἀρεοπαγιτικά συγγράμματα, μαζί μέ δικό του πρόλογο γιά νά συστήση τόν συγγραφέα Γιῶργο Ἀλεξάνδρου. Τό βιβλίο αὐτό θά ἐκδοθῆ συντόμως.

Ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός ἦταν μεγάλος ἐπιστήμονας καί Κληρικός καί συγχρόνως ἄφηνε χῶρο γιά νά ἀναπτυχθοῦν καί ἄλλοι κοντά του.

4. Ὁ τελευταῖος μου λόγος
Τόν Νοέμβριο τοῦ 2018, ἀκριβῶς πρίν ἀπό ἕναν χρόνο, ἔγινε στήν Ἀθήνα ἡ παρουσίαση ἑνός βιβλίου, πού ἀναφέρεται στόν π. Γεώργιο Μεταλληνό, μέ τίτλο «Ὀνομάζομαι Γεώργιος Μεταλληνός», πού εἶναι μιά αὐτοβιογραφία του, ἡ ὁποία δόθηκε μέ τόν τρόπο τῆς συνέντευξης καί εἶναι μιά δημόσια ἐξομολόγησή του.

Παρακλήθηκα νά τό προλογίσω, καθώς ἐπίσης νά εἶμαι μεταξύ τῶν εἰσηγητῶν στήν παρουσίασή του. Σέ αὐτή τήν ἐκδήλωση ἔγραψα καί διάβασα ἕνα κείμενο μέ τίτλο «π. Γεώργιος Μεταλληνός, ἕνας ἐρευνητής θεολόγος καί ἐκφραστής τῆς Ρωμηοσύνης». Στό τέλος τῆς εἰσηγήσεώς μου, παρόντος τοῦ π. Γεωργίου, εἶπα:

«Ἀγαπητέ π. Γεώργιε, Σᾶς εὐχαριστῶ γι’ αὐτά πού ἔχετε κάνει, ἀλλά κυρίως γι’ αὐτό πού εἶσθε. Εἶσθε ἕνας μεγάλος ἐρευνητής καί ἕνας ταπεινός μαθητής• ἕνας ταπεινός λευίτης τοῦ Χριστοῦ καί ἕνα πνευματικό ἀστέρι τῆς Ἐκκλησίας, ἐφάμιλλος τῶν ἁγίων Πατέρων πού τόσο ἀγαπᾶτε καί προβάλλετε• ἕνας καλός οἰκογενειάρχης καί ἕνας ἡσυχαστής μοναχός.

Θά ἔπρεπε ὅλη ἡ Ἱεραρχία τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος νά σᾶς τιμήση, μέ ὅσα γράψατε, διδάξατε, ἀφοῦ πολλοί Ἐπίσκοποι εἶναι μαθητές σας, ἀλλά ἔχετε τήν ἀγάπη, τόν ἔπαινο τοῦ μακαριστοῦ Ἀρχιεπισκόπου Σερα-φείμ, ὁ ὁποῖος ἐκτιμοῦσε τά χαρίσματά σας καί τό ἐξέφραζε μέ τό πηγαῖο ὕφος του. Γιατί ὁ Ἀρχιεπίσκοπος Σεραφείμ ἦταν εἰλικρινής μέ ἀνδρικό φρόνημα καί ἤξερε νά ἐκτιμᾶ ὅσους εἶχαν ἐκκλησιαστική συνείδηση.

Ὅμως, πιστεύω ὅτι ἡ Ἐκκλησία πού διαπνέεται ἀπό τήν διδασκαλία τοῦ ἁγίου Διονυσίου τοῦ Ἀρεοπαγίτου, τοῦ ἁγίου Συμεών τοῦ Νέου Θεολόγου καί τοῦ ἁγίου

Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ, ὅπως καί τῶν Φιλο-καλικῶν Πατέρων σᾶς εὐχαριστεῖ καί θά σᾶς ἐπαινέση. Ὁ μισθός σας θά εἶναι μεγάλος γιά ὅσα γράψατε, γιά ὅσα εἴπατε, γιά ὅσα κάνατε, γιά ὅ,τι εἶσθε».

Καί σέ ἄλλο μέρος τῆς εἰσηγήσεώς μου εἶπα γιά τόν π. Γεώργιο Μεταλληνό: «Γεωργός καί γεώργιον, θεολόγος ποιμένας τῆς Ἐκκλησίας καί καλό μέταλλο θεολογικό καί ἐπιστημονικό».

Τά ἄκουγε αὐτά μέ ταπεινό τρόπο.

Αὐτός ἦταν ὁ π. Γεώργιος Μεταλληνός: Γεωργός καί γεώργιον, γνήσιο θεολογικό καί ἐπιστημονικό μέταλλο, πού θά ἀντέξη στόν χρόνο καί ὁ ἴδιος θά περάση στήν ἐν Χριστῷ αἰωνιότητα γιά ὅσα ἔπραξε γιά τήν δόξα τοῦ Θεοῦ καί τόν ἔπαινο τῆς Ἐκκλησίας.

Καλό ταξίδι, ἀγαπητέ καί σεβαστέ διδάσκαλε, ἀδελφέ, συναγωνιστή καί φίλε Ρωμηέ, «λιοντάρι τῆς Ὀρθοδοξίας»!